

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 15 september 2021
Betreft Beantwoording vragen naar aanleiding van het Schriftelijk Overleg
Informeel Energieraad 22 september 2021

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw Kamer mijn reactie op de vragen van 9 september 2021 naar
aanleiding van het Schriftelijk Overleg over de Informeel Energieraad van
22 september a.s. in Ljubljana, Slovenië.

Hoogachtend,

D. Yeşilgöz-Zegerius
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat – Klimaat en Energie

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Ons kenmerk
DEIZ / 21232494

Hernieuwbare energie:

VVD 1: De leden van de VVD-fractie lezen dat de Europese Commissie, onder de herziening van de Renewable Energy Directive II (RED II), een verhoging van het aandeel hernieuwbare energie van 32 procent naar 40 procent voorstelt. Deze leden vragen wat de genoemde subdoelen voor de gebouwde omgeving, industrie en transport voor Nederland zullen betekenen. In hoeverre zal de herziening van de aanvullende subdoelen een bindende nationale aard hebben?

Antwoord

Het Commissievoorstel voor herziening van de RED II bevat subdoelen voor diverse sectoren zoals de gebouwde omgeving, industrie en transport. De voorgestelde sectordoelen zijn in de meeste gevallen (nationaal) indicatief van aard en in sommige gevallen (nationaal) bindend van aard. Het BNC-fiche dat binnenkort naar uw Kamer wordt gezonden zal hierover nadere uitleg bevatten, alsmede een eerste appreciatie van het kabinet van de voorgestelde subdoelen. Een gedetailleerde beoordeling en het maken van een reële inschatting van de impact van deze sectordoelen zal echter meer tijd vergen.

VVD 2: De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat 50 procent van de waterstof die de industrie verbruikt in 2030 moet bestaan uit groene waterstof. Deze leden vinden het een mooie ambitie, maar twijfelen aan de haalbaarheid van dit doel gegeven de beperkte huidige productie van groene waterstof. Hoe denkt de staatssecretaris dat de Europese Commissie deze ambitie mogelijk kan maken? Welke kostendalingen in de productie van groene waterstof verwacht de Europese Commissie? Deze leden vragen hoe haalbaar de staatssecretaris dit gestelde doel acht. Hoe kijkt de staatssecretaris naar het gebruik van blauwe waterstof, juist in deze overgangsfase?

Antwoord

De Commissie geeft aan dat deze doelstelling is afgestemd op de doelstellingen uit de eerder gepubliceerde EU-waterstofstrategie¹ (40 gigawatt elektrolyse in de EU, 40 gigawatt elektrolyse in aangrenzende regio's) en dat deze strategie uitgaat van een kostprijsreductie van hernieuwbare waterstof tot circa €2/kg. De Commissie geeft aan deze hoeveelheid technisch haalbaar en economisch haalbaar te vinden, zolang nationale overheden daarvoor de juiste instrumenten ontwikkelen. Het voorgestelde bindende doel kan onderdeel worden van het instrumentarium, ondersteund door een aangescherpt EU Emissiehandelsstelsel (EU ETS) en het *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM). Het beoordelen van de haalbaarheid van de hoogte van het doel vergt nog nader onderzoek en opheldering van de Commissie op specifieke punten. Los van de haalbaarheid van deze ambitie onderken ik dat het gebruik van blauwe waterstof van groot belang kan zijn voor de kosteneffectieve CO₂-reductie richting 2030.

VVD 3: De leden van de VVD-fractie benadrukken het belang van kernenergie in de gezonde energiemix van de toekomst. Deze leden vragen welke rol kernenergie

¹ COM (2020)301

speelt bij de herziening van de RED. Kan de staatssecretaris aangeven wat haar inzet is omtrent het betrekken van kernenergie bij de Europese energieagenda?

Antwoord

In haar voorstel voor herziening van de RED zet de Commissie in op een verhoging van het EU-doel voor het aandeel hernieuwbare energie van 32% naar tenminste 40% van het totale energieverbruik. Dit voorstel van de Commissie ziet op het gehele energieterrein, niet alleen op elektriciteit. Elektriciteit opgewekt in kerncentrales telt niet mee voor het aandeel hernieuwbare energie. De opwekking van kernenergie speelt daarmee geen directe rol bij de invulling van het huidige of toekomstige RED-doel. De inzet van kernenergie zou wel een bijdrage kunnen leveren aan het behalen van het EU-doel van 55% reductie in de uitstoot van broeikasgassen. In tegenstelling tot kolen -en gasgestookte elektriciteitscentrales stoten kerncentrales immers geen broeikasgassen uit. Wat betreft het thema kernenergie in het energiedebat binnen de EU is de inzet van het kabinet dat het recht van lidstaten om zelf een keuze te maken over de invulling van hun nationale energiemix behouden blijft. Op die manier hebben EU-lidstaten de ruimte om te kiezen voor kernenergie, als dat voor hen passend is.

Energie-efficiëntie:

VVD 4: De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de voorstellen in de Energy Efficiency Directive (EED). Hierin wordt toegelicht dat het doel van de Europese Unie (EU) bindend wordt, maar de nationale bijdragen indicatief blijven. Toch stelt de Europese Commissie hierbij ook aanvullende (bindende) sectordoelen voor, bij bijvoorbeeld de industrie en de gebouwde omgeving. Deze leden vragen in hoeverre deze doelen realistisch zijn, gezien de ervaring die in Nederland is opgedaan met energiebesparingsprogramma's zowel in de industrie als ook de gebouwde omgeving. Wat gaat dit in de praktijk voor de Nederlandse sectoren betekenen? Deze leden ondersteunen het kabinet in de inzet om als lidstaat de mogelijkheid te blijven behouden om CO₂-reductiedoelstellingen op kostenefficiënte wijze te behalen, waarbij technologie-neutraliteit leidend is.

Antwoord

Op het gebied van energie-efficiëntie zijn er de afgelopen jaren met energiebesparings-programma's in het kader van de Meerjarenaafspraken energie-efficiëntie (MJA3/MEE) en het Energieakkoord besparingen gerealiseerd. Verhoging van de efficiëntiedoelen zal echter waarschijnlijk moeten leiden tot een nationale beleidsintensivering op dit vlak. Wat dit voor specifieke sectoren betekent staat nu nog niet vast. Per subdoel voor energie-efficiëntie zal het kabinet de haalbaarheid, uitvoerbaarheid en eventuele budgettaire consequenties meewegen bij haar uiteindelijke beoordeling. Deze gedetailleerde beoordeling vereist meer tijd. Ook reflecteert het Planbureau voor de Leefomgeving op de mogelijke implicaties van het Fit-for-55-pakket voor Nederland.

Taxonomie:

VVD 5: De leden van de VVD-fractie vragen hoe uitvoering wordt gegeven aan de motie-Erkens (Kamerstuk 21501-33, nr. 864) omtrent de toevoeging van kernenergie in de taxonomie van de EU. In hoeverre heeft bilateraal overleg plaatsgevonden met eensgezinde landen, zoals Frankrijk? Kan de staatssecretaris toelichten welke rol kernenergie volgens de Raad speelt in de energiemix van Europa richting 2050 toe?

Antwoord

Het kabinet spreekt in het kader van bredere uitwisseling met Frankrijk over klimaat- en energie beleid, ook met hen over kernenergie. Als de Commissie uitsluitsel geeft, zal ik u hierover informeren en aangeven hoe ik verder voortga met de motie van Erkens c.s. die mij vraagt om op te trekken met Frankrijk en andere lidstaten die zich inzetten voor opname van kernenergie in de taxonomie. Het is overigens aan de lidstaat zelf om een keuze te maken voor de invulling van de eigen energiemix. Nederland is van mening dat er in het Europees energiesysteem ruimte moet zijn voor landen om te kiezen voor kernenergie, als dat voor hen passend is. De Commissie heeft het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie verzocht een technisch adviesrapport te schrijven over de 'do no significant harm'-aspecten van kernenergie. Dit rapport dat positief was ten aanzien van kernenergie en taxonomie is eind maart gepubliceerd en vervolgens aan twee groepen experts ter verdere beoordeling voorgelegd. Daarvan heeft één expertgroep een positief oordeel gegeven, terwijl de ander heeft aangegeven dat er nog meer werk dient te worden verricht voor een beoordeling. De Commissie heeft aangegeven op basis van deze stukken een beslissing te nemen of kernenergie onder de taxonomie wordt gebracht. Eerder heeft zij aangegeven te verwachten dat dit proces na de zomer wordt afgerond.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

D66 1: De leden van de D66-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat een gedachtewisseling zal plaatsvinden tussen energie- en transportministers over infrastructuur van alternatieve brandstoffen en het functioneren van de interne energiemarkt. Echter wordt niet ingegaan op de inbreng op het gebied van energie en deze leden vragen daarom een toelichting op de inzet van de staatssecretaris in deze gedachtewisseling.

Antwoord

Op het moment van beantwoording hebben de EU-lidstaten nog geen informatie ontvangen van het Sloveense voorzitterschap hoe invulling zal worden gegeven aan de gezamenlijke sessie tussen de Energie- en Transportministers.

Hernieuwbare energie:

D66 2: De leden van de D66-fractie vragen om een overzicht van de (aanvullende) maatregelen en subdoelen voor diverse sectoren om het EU-doel van ten minste 40 procent te halen en vragen de staatssecretaris aan te geven hoe zij staat tegenover deze maatregelen in een Nederlandse context?

Antwoord

Het Commissievoorstel voor herziening van de RED bevat subdoelen voor verschillende sectoren zoals de industrie, transport, de gebouwde omgeving en de warmte- en koudesector. Daarnaast stelt de Commissie specifieke subdoelen voor bijvoorbeeld de inzet van groene waterstof. De voorgestelde sectordoelen zijn soms indicatief van aard en soms bindend van aard. In het BNC-fiche over de RED-herziening dat binnenkort naar uw Kamer wordt gezonden zal het kabinet hier u hierover uitgebreider informeren. Daarbij zal het kabinet ook ingaan op de betekenis van de subdoelen voor Nederland voor zover daar al voldoende duidelijkheid over bestaat.

D66 3: Verder vragen deze leden om een overzicht van alle uitbreidingen en aanscherpingen van de duurzaamheidscriteria voor biologische grondstoffen.

Antwoord

In grote lijnen schrijft het voorstel voor de herziening van de RED II voor dat de criteria die gelden voor agrarische biograndstoffen ook van toepassing zullen worden op de criteria die gelden voor biograndstoffen uit bos. Dit zal mogelijk aanpassing vergen van het overzicht van duurzaamheidscriteria zoals opgenomen in de brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.² Tevens zal de regelgeving waarin duurzaamheidscriteria zijn opgenomen mogelijk worden aangepast.

Energie efficiëntie:

D66 4: De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de voorbeeldrol van de publieke sector in het behalen van het EU-energie-efficiëntiedoel.

Antwoord

De Commissie ziet een voorbeeldrol voor de publieke sector in het behalen van energie-efficiëntie. Het EED-voorstel zet hiervoor specifiek voor publieke gebouwen een aantal doelen uiteen. Zo moet het finale energiegebruik van publieke instellingen jaarlijks met 1,7% verminderen. Lidstaten kunnen zelf bepalen welke instanties hieraan bijdragen, hoeveel, en op welke manier. Tevens moeten publieke instellingen bijvoorbeeld minimaal 3% per jaar van het totale vloeroppervlak van hun gebouwen met een vloeroppervlak groter dan 250m² renoveren naar het niveau voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG).

D66 5: Deze leden vragen om toelichting over hoe de 36 procent reductie van finaal verbruik verdeeld wordt. Is het een vrije keuze voor lidstaten in welke sectoren en op welke manier er gereduceerd wordt of is hier een dergelijke keuze in gemaakt?

Antwoord

De doelstelling van 39% primaire en 36% finale energiebesparing moet worden ingevuld met nationaal beleid. De Commissie schrijft niet voor in welke sectoren of met welke middelen dit dient te gebeuren.

² Kamerstuk 32813 en 31239, nr. 721

D66 6: Tot slot vragen deze leden een verduidelijking van de manier waarop in het voorstel aandacht gevestigd wordt op energiearmoede en kwetsbare consumenten en huishoudens.

Antwoord

Het EED-voorstel roept lidstaten op aandacht te hebben voor het verhogen van de energieleveringszekerheid voor kwetsbare consumenten en huishoudens. Lidstaten moeten met hun sociaal- en energiebeleid prioriteit geven aan deze groepen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

CDA 1: De leden van de CDA-fractie merken op dat Politico op 12 augustus 2021 berichtte over een studie van twee Amerikaanse wetenschappers waarin grote twijfels worden uitgesproken over de duurzaamheid van blauwe waterstof.³ Uit de studie zou blijken dat waterstof geproduceerd uit gas, ook wanneer de CO₂-emissies worden afgevangen, zelfs schadelijker voor het milieu is dan het gas simpelweg te verbranden. Dit vanwege het feit dat carbon capture and storage (CCS) veel energie kost en de productie van blauwe waterstof tevens gepaard zou gaan met methaanlekage. Is de staatssecretaris bekend met deze studie en wat is haar appreciatie daarvan? Hoe weegt zij deze studie in relatie tot de rol van blauwe waterstof als grondstof in de industrie en als brandstof in verschillende sectoren? Wat is de betekenis van deze studie voor de urgentie om de productie van groene waterstof te stimuleren en op te schalen?

Antwoord

Ja, ik ben bekend met de Amerikaanse studie “how green is blue hydrogen” waarnaar door Politico werd verwezen. Allereerst wil ik het belang van onafhankelijk en wetenschappelijk onderzoek onderstrepen. Dit soort onderzoek draagt er aan bij dat we de juiste afwegingen en keuzes kunnen maken en over de juiste informatie beschikken. Het is echter wel van groot belang om de resultaten en conclusies goed te interpreteren en te doorgronden, voordat deze worden toegepast op andere situaties dan in de specifieke studie.

De ketenemissies van blauwe waterstof (geproduceerd uit aardgas met CO₂-afvang en opslag (CCS)) kunnen per geval sterk variëren. De emissies hangen primair af van 1) de CO₂- en methaanemissies gerelateerd aan de productie en transport van aardgas; 2) het percentage CO₂ dat wordt afgevangen van de waterstofinstallatie; en 3) de indirecte emissies gerelateerd aan elektriciteit benodigd voor het CCS-proces.

Wat mij betreft laat de Amerikaanse studie zien hoe je blauwe waterstof niet uit moet rollen en hoe emissies hoog uit kunnen vallen. De studie maakt een reeks van pessimistische aannames, in het bijzonder met betrekking tot aardgas met hoge methaanemissies (factor 1), lage CO₂-afvangpercentages en hoog parasitair energieverbruik voor deze afvang (factor 2), en het gebruik van grijze stroom voor

³ Politico, 12 augustus 2021, ‘EU’s clean hydrogen plan raises dirty doubts’. ([EU’s clean hydrogen plan raises dirty doubts - POLITICO](#))

het CO₂-afvangproces (factor 3). Daarnaast maken de auteurs een pessimistische aanname over de klimaatimpact van methaanemissies. Verschillende wetenschappers en experts hebben deze kritiek geuit op deze studie.

CCS is nodig om de klimaatdoelen in 2030 te halen. Ik voorzie dat blauwe waterstof ook een belangrijke rol kan spelen in de Nederlandse energietransitie, mits er aan verschillende voorwaarden wordt voldaan. Dit zou geborgd kunnen worden door bijvoorbeeld standaarden te zetten met betrekking tot de maximale ketenemissies van blauwe waterstof.

CDA 2: De leden van de CDA-fractie merken tevens op dat Kadri Simson, de Eurocommissaris voor Energie, onlangs heeft gemeld dat de productie van groene waterstof in de EU momenteel hoger is dan waar eerder in de waterstofstrategie van de EU van werd uitgegaan en dat het aantal waterstofprojecten wat in de pijplijn zit al optelt tot meer dan 40 gigawatt (de EU-doelstelling voor 2030). Deze leden vragen zich af wat deze constatering betekent voor de Europese en Nederlandse ambities. Is dit een teken dat de huidige doelstellingen naar een hoger ambitieniveau zouden kunnen? Kan de staatssecretaris tevens aangeven tot welke productiecapaciteit waterstofprojecten die in ons land in de pijplijn zitten optellen en wat daarbij de verdeling is tussen groene en blauwe waterstof? Hoe verhoudt dit zich tot projecten in andere lidstaten?

Antwoord

Ik onderken dat er zowel in Nederland als in Europa als geheel een stevig projectenportfolio in ontwikkeling is, zoals ook te zien in de jaarlijkse Klimaatmonitor en de overzichten van Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) nieuw gas. Tegelijkertijd betekent dat in mijn ogen niet dat de nationale en Europese ambities direct omhoog kunnen, omdat niet zeker is dat al deze projecten zullen worden gerealiseerd. Zo garandeert de omvang van de verschillende projectplannen en initiatieven niet dat al deze projecten ook een rendabele business case hebben. De projectplannen voor elektrolyse tellen in Nederland al op tot meerdere gigawatt voor 2030, de plannen voor productie van blauwe waterstof zullen vergelijkbaar zijn. Een goede vergelijking met andere lidstaten is niet zomaar te maken vanwege het ontbreken van de benodigde informatie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

SP 1: De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele energieraad van 22 september. Zij vragen hoe de staatssecretaris omgaat met het behandelvoorbehoud van de Tweede Kamer voor de voorstellen die raken aan het "Fit-for-55"-pakket. Hoe kan het dat er nog geen BNC-fiches beschikbaar zijn?

Antwoord

Vanwege de samenhang tussen de verschillende voorstellen binnen het pakket en de wenselijkheid van een integrale beoordeling zullen de BNC-fiches over alle 'Fit for 55'-voorstellen gezamenlijk aan uw Kamer worden gestuurd. Naar verwachting

zullen de fiches binnenkort, half september, binnen de 6-weeken termijn (de vier weken in augustus niet meegerekend in verband met het reces conform geldende afspraken) uw Kamer bereiken. Uw Kamer kan onafhankelijk van de ontvangst van de BNC-fiches tot een behandelvoorbehoud besluiten.

Over het tijdpad van de BNC-fiches bent u op verschillende momenten geïnformeerd. Bij brief van 2 juli 2021 is uw Kamer door de minister van Buitenlandse Zaken geïnformeerd over onder meer de toezending van de BNC-fiches over de voorstellen die deel uitmaken van het 'Fit for 55' klimaatpakket.⁴ Bij brieven van 20 augustus 2021⁵ en 31 augustus 2021⁶ is aan uw Kamer door de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat- Klimaat en Energie en door de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst ten aanzien van de BNC-fiches over de wetsvoorstellen waarvoor een behandelvoorbehoud is aangekondigd,⁷ gemeld dat deze niet binnen de geldende termijn aan uw Kamer kunnen worden toegezonden. Dit is in lijn met de tussen uw Kamer en het kabinet overeengekomen afspraken over de informatievoorziening ten aanzien van EU-dossiers.⁸

SP 2: Kan de staatssecretaris garanderen dat niet wordt ingestemd met nieuwe verregaande voorstellen voordat het parlement daarmee heeft ingestemd?

Antwoord

Ja, dat kan ik garanderen. De onderhandelingen over het 'Fit for 55'-pakket in Brussel beginnen pas net. Uw Kamer kan na ontvangst van het kabinetsstandpunt en de BNC-fiches over de 'Fit for 55'-voorstellen de aandachtspunten formuleren. Instemming met de voorstellen is voorlopig nog niet aan de orde. De eerste formele gedachtewisseling in de Milieuraad over het 'Fit for 55'-pakket vindt op 6 oktober a.s. plaats.

SP 3: De voorstellen worden nu verspreid over verschillende raden besproken, waardoor een versnipperde discussie plaatsvindt. Deze leden vragen of er niet een integrale behandeling moet plaatsvinden in een in te stellen Klimaatraad waar alle voorstellen die raken aan het klimaatbeleid van de Europese Unie worden besproken?

Antwoord

Ik ben het met u eens dat het belangrijk is dat de samenhang van het pakket goed wordt bewaakt. Dit is ook een aandachtspunt voor het kabinet. Om de samenhang te borgen is de Milieuraad aangewezen als de coördinerende vakraad. Ik zie daarom geen noodzaak om de Europese Commissie te verzoeken om hiervoor een aparte Raadsformatie in te richten.

⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 3155

⁵ Kenmerk DGKE-K/2120048

⁶ Kenmerk 2021-0000169969

⁷ *Emission Trading Scheme* COM(2021)551, *Effort Sharing Regulation* COM(2021)555, *Energy Taxation Directive* COM(2021)563, *Carbon Border Adjustment Mechanism* COM(2021)564

⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 2898

SP 4: De leden van de SP-fractie maken zich ernstige zorgen over de aanpak van de klimaatcrisis. Deze leden staan een fundamenteel andere aanpak voor dan de Europese Commissie en het huidige kabinet. Deze leden zijn van mening dat het zoeken naar oplossingen binnen het huidige systeem een heilloze weg is. Zij zien de toekomst van de planeet somber in als een eerlijke verdeling van welvaart en het reguleren van het bedrijfsleven niet voorop staan in het bestrijden van de crisis. Van het pakket van de heer Timmermans weten deze leden dat het grote problematiek wil oplossen met oude politiek. Zij wijzen in dit kader op het recent gepubliceerde boek 'Sluiproute Brussel: de Europese lobby voor de bv Nederland' van Lise Witteman. Dit boek illustreert hoe de informatievoorziening aan de Tweede Kamer betreffende Europese besluitvorming vaak tekortschiet, en hierbij structureel de belangen van het grote bedrijfsleven voorop wordt gesteld. Deze leden constateren dat dit ook zorgwekkend is in het kader van de totstandkoming van de taxonomie waarbij 'greenwashing' constant op de loer ligt, vanwege de invloedrijke lobby van (vervuilende) bedrijven die private winsten voorop zetten en niet het voortbestaan van de aarde. Deze leden vragen om een integrale reactie op het boek 'Sluiproute Brussel' in het kader van het Europese klimaatbeleid.

Antwoord

Ik onderschrijf dat een doortastende aanpak van de klimaatproblemen in de EU nodig is om voortgang te boeken. Hierbij dient het stellen van doelen en invullen van de ambitie met concrete maatregelen hand in hand te gaan. Gesprekken met maatschappelijke organisaties en bedrijven dragen bij aan het op een zorgvuldige en doordachte manier vormgeven van het klimaatbeleid en aan zorgvuldige besluitvorming. Uw Kamer wordt bij het Brusselse besluitvormingsproces en bij de bepaling van de Nederlandse inzet betrokken via het gebruikelijke proces (de Geannoteerde Agenda van de Raad, het commissiedebat of schriftelijk overleg in voorbereiding op de Raad, en het verslag van de Raad). De afspraken over de informatievoorziening van het kabinet aan de Tweede Kamer over Europese dossiers en onderhandelingen staan centraal in het AO EU informatievoorziening met de minister van Buitenlandse Zaken. De huidige informatie-afspraken zijn vastgelegd in de Kamerbrief afspraken EU-informatievoorziening Tweede Kamer.⁹

Specifiek ten aanzien van de taxonomie wordt opgemerkt dat het kabinet altijd heeft ingezet op een technologie-neutrale taxonomie, waarin economische activiteiten aan de hand van wetenschappelijke criteria worden beoordeeld. Het voorkomen van greenwashing is een expliciet doel van de taxonomie. Met de wetenschappelijke onderbouwing van de taxonomie, wordt greenwashing juist bestreden.

SP 5: De leden van de SP-fractie zijn van mening dat radicaal moet worden gebroken met fossiele grondstoffen. Zij zijn voorstander van een investeringsverbod in de fossiele industrie, analoog aan wat het Internationale Energie Agentschap (IEA) bepleit, teneinde de planeet leefbaar te houden. Kan worden aangegeven om welke bedragen dit gaat, zowel op Europees als nationaal niveau?

Antwoord

⁹ Kamerstuk 22112, nr. 2898

Het IEA stelt in de recente netto nul uitstoot routekaart dat er inderdaad geen nieuwe olie, gas en mijnbouwprojecten ontwikkeld moeten worden na 2021. Dit is volgens het agentschap niet hetzelfde als een investeringsverbod, aangezien een bepaalde mate van investering nodig blijft om aanbod van bestaande of reeds goedgekeurde projecten op peil te houden. Het IEA noemt het getal van 726 miljard dollar aan wereldwijde investeringen in fossiele brandstoffen in 2020. Hiervan was 60 miljard dollar in Europa. In 2020 bedroegen in Nederland de kapitaalinvesteringen circa 350 miljoen euro voor samenwerkingsverbanden waarin Energie Beheer Nederland (EBN) participeert.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

GL 1: De leden van de GroenLinks-fractie zijn blij met de verhoging van het minimale aandeel duurzame energie. Deze leden achten echter een hoger aandeel nodig. Verduurzaming van de industrie en genoeg aanbod van duurzame energie gaan immers hand in hand: Voldoende duurzame energie is essentieel bij het elektrificeren van de industrie en voor het leveren van voldoende groene waterstof. Is de staatssecretaris bereid hiervoor te pleiten in de EU?

Antwoord

Het kabinet deelt de mening van de GroenLinks-fractie dat voldoende duurzame energie nodig is voor de verdere elektrificatie van de industrie en het waarmaken van ambities voor de inzet van groene waterstof. Nieuwe subdoelen die de Commissie beoogt in haar voorstel voor herziening van de RED kunnen daaraan een positieve bijdrage leveren. Deze moeten nog worden beoordeeld op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. In het BNC-fiche dat uw Kamer op korte termijn zal ontvangen, zal het kabinet daar verder op ingaan. Het is daarom nog te vroeg om iets te zeggen over de door u gevraagde toezegging.

GL 2: De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat de Nederlandse resultaten met betrekking tot energiebesparing in de industrie teleurstellend zijn. In het huidige voorstel zijn de energiebesparingsdoelstellingen indicatief voor lidstaten. Deze leden willen dat elke lidstaat, inclusief Nederland, zich maximaal inspant om zoveel mogelijk energiebesparing te realiseren. Energiebesparing is immers goed voor het aandeel duurzame energie, reduceert de broeikasgasuitstoot en is ook kostenbesparend. Is de staatssecretaris bereid te pleiten voor bindende nationale energiebesparingsdoelstellingen?

Antwoord

Het kabinet is in eerste instantie geen voorstander van bindende doelen, noch op EU-niveau, noch op lidstaatsniveau. Het voorstel van de Commissie, met indicatieve nationale bijdrage, sluit aan bij het uitgangspunt van het kabinet dat lidstaten in staat moeten blijven om hun broeikasgasreductiedoelstellingen op de meest kostenefficiënte wijze te behalen. Het kabinet wil de vrijheid behouden een optimale mix van beleid, maatregelen en technologieën in te zetten die recht doet aan de nationale context. Het kabinet stuurt momenteel primair op het hoofddoel van CO₂-reductie, met als voordeel dat de meest kostenefficiënte maatregelen als

eerste worden genomen. Hiermee wil het kabinet de doelstellingen zo betaalbaar mogelijk kunnen realiseren. Subdoelen (zoals energie-efficiëntie) kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan het behalen van de gestelde klimaatdoelen voor 2030. Het kabinet zal daarom voorgestelde subdoelen op hun merites beoordelen en de voor- en nadelen ervan afwegen.

Ons kenmerk
DEIZ / 21232494